

9. ULUSLARARASI EĞİTİM YÖNETİMİ FORUMU

EYFOR 9 BİLDİRİ KİTABI

01-04 KASIM 2018 ANTALYA

EYUDER 2018

9. ULUSLARARASI EĞİTİM YÖNETİMİ FORUMU

01-04 Kasım 2018 ANTALYA

E-ISBN :

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Eğitim Yöneticileri ve Uzmanları Derneği'ne (EYUDER) aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan, Kitabın bütünü ya da bölümleri, kapak tasarımı, mekanik elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

1. Baskı: Aralık 2018, Ankara

İmtiyaz Sahibi

EYUDER

Genel Yayın Yönetmeni

Adem ÇİLEK

Editör

Murat KOÇALI

Sayfa Düzeni ve Kapak Tasarım

Murat KOÇALI

Yayıncı Sertifika No:

İletişim

EĞİTİM YÖNETİCİLERİ VE UZMANLARI DERNEĞİ

İnternet: www.eyuder.org.tr

E.ileti : eyuder@gmail.com

İnternet: www.eyfor.org

E.ileti : forumeyfor@gmail.com

DÜZENLEME KURULU

Onur Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Mehmet Ali BEYHAN
AYK ATAM Başkanı

Düzenleme Kurulu Başkanları
Dr. Adem ÇİLEK **Nihat BÜYÜKBAŞ**
EYUDER Başkanı ATAM Başkan Yardımcısı

Akademik Danışman
Prof. Dr. Feyzi ULUĞ
Gazi Üniversitesi

Genel Sekreter
Murat KOÇALI

İletişim Koordinatörü
Dr. Ferah Güçlü YILMAZ

DÜZENLEME KURULU ÜYELER İ

Prof. Dr. Ali SABANCI	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Emine BABAOĞLAN	Bozok Üniversitesi
Prof. Dr. Özge HACIFAZLIOĞLU	İstanbul Kültür Üniversitesi ve Isatt (International Study Association Of Teachers And Teaching) Out Reach Coordinator
Doç. Dr. Abdullah AYDIN	Ahi Evran Üniversitesi
Doç. Dr. Abdurrahman ILĞAN	Düzce Üniversitesi
Doç. Dr. Aygül AYKUT	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Çiğdem APAYDIN	Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. İlker KÖSTEREKLIOĞLU	Amasya Üniversitesi
Doç. Dr. Kemal KAYIKÇI	Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. M. Metin ARSLAN	Kırıkkale Üniversitesi
Doç. Dr. Serkan KOŞAR	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf ŞAHİN	Giresun Üniversitesi
Doç. Dr. Zeynep TEZEL	Kırıkkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Bengü TÜRKOĞLU	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Birsal AYBEK	Çukurova Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Çetin TAN	Fırat Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Erkan KIRAL	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ertuğ CAN	Kırklareli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Evrim EROL	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Emin USTA	Harran Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Muammer ERGÜN	Kastamonu Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mukaddes ÖRS	Amasya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Nedim ÖZDEMİR	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi NURGÜL ÖZDEMİR	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Öznur TOLUNAY ATEŞ	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Rabia ŞENAY ŞİŞMAN	Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Rasim TÖSTEN	Siirt Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sevilay ŞAHİN	Gaziantep Üniversitesi
Dr. Caner CERECİ	
Dr. Çiğdem ŞAHİN	Adana Çukurova Bilim Ve Sanat Merkezi
Dr. Ebru DEMİR	MEB
Dr. Emre ER	Gazi Üniversitesi
Dr. Harun SERPİL	Anadolu Üniversitesi
Dr. Kamuran ÖZDEMİR	MEB
Dr. Mustafa AYRAL	MEB
Hüseyin TOSUN	Ayk Atam
Prof. Dr. Mykola ZHURBA	Ukrayna Lugansk National Agrarian University
Prof. Dr. Fred JACOBS	American University
Prof. Dr. Carlos ORNELAS	The Metropolitan Autonomous University-Mexica
Prof. Dr. Hikmet ALİZADE	Bakü Devlet Üniversitesi
Prof. Dr. Todd Alan PRICE	ABD National Louis University
Doç. Dr. Alejandro J. GALLARD	Southern Georgia University, Us
Doç. Dr. Peter LITCHKA	Loyola University
Doç. Dr. Rifkat NABİYEV	Rusya Ufa State University
Doç. Dr. Wolter POLKA	Niegara University
Doç. Dr. Yagut ALİYEVA	Bakü Devlet Üniversitesi
Dr. Jose R. Baca PUMAREJO	The Autonomous University Of Tamaulipas

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN	Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet MAHİROĞLU	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ali BAYKAL	Bahçeşehir Üniversitesi
Prof. Dr. Ali İlker GÜMÜŞELİ	Okan Üniversitesi
Prof. Dr. Ali SABANCI	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Ali YILMAZ	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU	Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Aycan ÇİÇEK SAĞLAM	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Ayhan AYDIN	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ayşe Ottekin DEMİRBOLAT	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Aytaç AÇIKALIN	Emekli
Prof. Dr. Burhanettin DÖNMEZ	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Coskun BAYRAK	Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Elife DOĞAN	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Erdoğan BAŞAR	19 Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Erol BULUT	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Esergül BALCI	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Esmahan AĞAOĞLU	Eskişehir Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Fatoş SİLMAN	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Prof. Dr. Feyzi ULUĞ	TODAİE
Prof. Dr. Hasan ARSLAN	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan COŞKUN	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan ŞİMŞEK	İstanbul Kültür Üniversitesi
Prof. Dr. Hayati AKYOL	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin BAŞAR	Emekli (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. İlhan GÜNBAZI	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail BİRCAN	Atılım Üniversitesi
Prof. Dr. Kamil Ufuk BİLGİN	TODAİE
Prof. Dr. Mehmet Durdu KARSLI	DAÜ, Eğitim Fakültesi
Prof. Dr. Mehmet Güçlü	Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet KORKMAZ	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Melek ÇAKMAK	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mualla AKSU	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Muhittin ACAR	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ERGÜN	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ÖZCAN	MEF Üniversitesi
Prof. Dr. Münevver ÇETİN	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Münevver YALÇINKAYA	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Prof. Dr. Nergiz BULUT SERİN	Lefke Avrupa Üniversitesi
Prof. Dr. Nesrin ÖZSOY	Adnan menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Neşe SONGÜR	TODAİE
Prof. Dr. Nezahat GÜÇLÜ	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Niyazi CAN	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Prof. Dr. Oğuz SERİN	Lefke Avrupa Üniversitesi
Prof. Dr. Onur KÖKSAL	Konya Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Özge HACIHAFIZOĞLU	İstanbul Kültür Üniversitesi
Prof. Dr. R. Cengiz AKÇAY	Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Prof. Dr. Ruhi SARP KAYA	Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Salih Paşa MEMİŞOĞLU	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Serap NAZLI	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Serdar SAYAN	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR	Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK	TODAİE
Prof. Dr. Songül TÜMKAYA	Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Tayyip DUMAN	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Temel ÇALIK	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Türkan ARGON	Abant izzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Yüksel KAŞTAN	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Yüksel KAVAK	TED Üniversitesi
Prof. Dr. Zülküf ALTAN	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Ali YILMAZ	Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç. Dr. İlhan DÜLGER	DPT Sosyal Politikalar Eski Başkanı
Doç. Dr. Seyfi ÖZGÜZEL	Çukurova Üniversitesi

Prof. Dr. Azer Mustafayev	Azərbaycan Milli Bilimler Akademisi
Prof. Dr. Carlos ORNELAS	The Metropolitan Autonomous University-Mexica
Prof. Dr. Charles J. RUSSO	University of Dayton, USA
Prof. Dr. Fred JACOBS	American University
Prof. Dr. Hikmet ALİZADE	Bakü Devlet Üniversitesi
Prof. Dr. Lazifa KASIMOVA	Bakü Devlet Üniversitesi
Prof. Dr. Mykola ZHURBA	UKRAYNA Lugansk National Agrarian University
Prof. Dr. Peter LITCHKA	Loyola University
Prof. Dr. Todd Alan PRICE	ABD National Louis University
Doç. Dr. Alejandro J. GALLARD	Southern Georgia University, US
Doç. Dr. Rifkat NABİYEV	Rusya Ufa State University
Doç. Dr. Wolter POLKA	Negara University
Doç. Dr. Yagut ALİYEVA	Bakü Devlet Üniversitesi
Assist. Prof. Dr. Quintin ROBBINSON	Santa Clara University, USA
Dr. Jose R. Baca PUMAREJO	The Autonomous University of Tamaulipas

HAKEM KURULU

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN	Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet MAHIROĞLU	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ali BAYKAL	Bahçeşehir Üniversitesi
Prof. Dr. Ali İlker GÜMÜŞELİ	Okan Üniversitesi
Prof. Dr. Ali YILMAZ	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Ali SABANCI	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU	Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Aycan Çiçek SAĞLAM	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Ayhan AYDIN	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ayşe OTTEKİN DEMİRBOLAT	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Aytaç AÇIKALIN	Emekli
Prof. Dr. Azer MUSTAFAYEV	Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi
Prof. Dr. Burhanettin DÖNMEZ	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Bütel DOLĞUN	Artvin Çoruh Üniversitesi
Prof. Dr. Carlos ORNELAS	The Metropolitan Autonomous University-Mexico
Prof. Dr. Coşkun BAYRAK	Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Elife DOĞAN	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Emet GÜREL	Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Emine BABAOĞLAN	Bozok Üniversitesi
Prof. Dr. Erdoğan BAŞAR	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Erol BULUT	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Esergöl BALCI	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Esmahan AĞAOĞLU	Eskişehir Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Fatoş SİLMAN	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Prof. Dr. Feyzi ULUĞ	TODAİE
Prof. Dr. Fred JACOBS	American University
Prof. Dr. Hasan ARSLAN	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan COŞKUN	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan ŞİMŞEK	İstanbul Kültür Üniversitesi
Prof. Dr. Hayati AKYOL	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hikmet ALİZADE	Bakü Devlet Üniversitesi

Prof. Dr. Hüseyin BAŞAR	Emekli (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. İlhan GÜNBAI	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail BİRCAN	Atılım Üniversitesi
Prof. Dr. Kamil Ufuk BİLGİN	TODAİE
Prof. Dr. Lazifa KASIMOVA	Bakü Devlet Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Durdu KARSLI	DAÜ, Eğitim Fakültesi
Prof. Dr. Mehmet GÜÇLÜ	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet KORKMAZ	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Melek ÇAKMAK	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mualla AKSU	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Muhittin ACAR	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ERGÜN	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ÖZCAN	MEF Üniversitesi
Prof. Dr. Münevver ÇETİN	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Münevver YALÇINKAYA	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Prof. Dr. Mykola ZHURBA	Ukrayna Lugansk National Agrarian University
Prof. Dr. Nergiz BULUT SERİN	Lefke Avrupa Üniversitesi
Prof. Dr. Nesrin ÖZSOY	Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Neşe SONGÜR	TODAİE
Prof. Dr. Nezahat GÜÇLÜ	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Niyazi CAN	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Prof. Dr. Oğuz SERİN	Lefke Avrupa Üniversitesi
Prof. Dr. R. Cengiz AKÇAY	Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Prof. Dr. Ruhi SARP KAYA	Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Salih Paşa MEMİŞOĞLU	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Selçuk UYGUN	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Serap NAZLI	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Serdar SAYAN	Tobb Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR	Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK	TODAİE
Prof. Dr. Songül TÜMKAYA	Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Şenay SEZGİN NARTGÜN	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Tayyip DUMAN	Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Temel ÇALIK	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Todd Alan PRICE	Abd National Louis University
Prof. Dr. Türkan ARGON	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Yüksel KAŞTAN	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Yüksel KAVAK	TED Üniversitesi
Prof. Dr.. Zülküf ALTAN	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Abdulhak HALİM ULAŞ	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Abdullah AYDIN	Ahi Evran Üniversitesi
Doç. Dr. Abdurrahman İLĞAN	Düzce Üniversitesi
Doç. Dr. Alejandro J. GALLARD	Southern Georgia University, Us
Doç. Dr. Ali YILMAZ	Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç. Dr. Aliye USLU ÜSTTEN	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Asiye TOKER GÖKÇE	Kocaeli Üniversitesi
Doç. Dr. Atilla YILDIRIM	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Aygül AYKUT	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Aylin BEYOĞLU	Tırakya Üniversitesi
Doç. Dr. Aynur BOSTANCI BOZKURT	Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Çağatay KILINÇ	Karabük Üniversitesi
Doç. Dr. Didem KOŞAR	Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Feridun SEZGİN	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Güler TULUK	Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Habib ÖZGAN	Gaziantep Üniversitesi
Doç. Dr. Hakan KURT	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Hatice BEKİR	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Hatice Necla KELEŞ	Bahçeşehir Üniversitesi
Doç. Dr. Hüseyin YOLCU	Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. İlhan DÜLGER	DPT Sosyal Politikalar Eski Başkanı
Doç. Dr. İlhan DÜLGER	DPT Eski Sosyal Politikalar Başkanı
Doç. Dr. İlker KÖSTEREKLIOĞLU	Amasya Üniversitesi
Doç. Dr. İlknur MAYA	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Kadir PEPE	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Doç. Dr. Kaya YILDIZ	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Kemal KAYIKÇI	Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Mahmut SAĞIR	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet Akif HELVACI	Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet KARATAŞ	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Metin ARSLAN	Kırıkkale Üniversitesi
Doç. Dr. Murat Gürkan GÜLCAN	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ÖZMUSUL	Harran Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Doç. Dr. Osman ÇEKİÇ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Oytun MEÇİK	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Doç. Dr. Peter LITCHKA	Loyola University
Doç. Dr. Pınar Y. SARPKAYA	Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Raziye ÇAKICIOĞLU OBAN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Rifkat NABİYEV	Rusya Ufa State University
Doç. Dr. Sabit MENTEŞE	Munzur Üniversitesi
Doç. Dr. Sabri ÇELİK	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Sait AKBAŞLI	Harran Üniversitesi
Doç. Dr. Selda POLAT	Bülent Ecevit Üniversitesi
Doç. Dr. Semiha ŞAHİN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Serkan KOŞAR	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Seyfi ÖZGÜZEL	Çukurova Üniversitesi
Doç. Dr. Sıdıka GİZİR	Mersin Üniversitesi
Doç. Dr. Soner POLAT	Kocaeli Üniversitesi
Doç. Dr. Süleyman GÖKSOY	Düzce Üniversitesi
Doç. Dr. Süleyman KARATAŞ	Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Tamer KUTLUCA	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Tuncay AKÇADAY	Fsm Vakıf Üniversitesi
Doç. Dr. Turan Akman ERKILIÇ	Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Vicdan ALTINOK	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Wolter POLKA	Niegara University
Doç. Dr. Yagut ALİYEVA	Bakü Devlet Üniversitesi
Doç. Dr. Yagut Yakut ALIYEVA	Bakü Devlet Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf KESKİN	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf ŞAHİN	Giresun Üniversitesi
Doç. Dr. Zeynep TEZEL	Kırıkkale Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Abdullah SEVİLTOPU	Aramanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Ahmet AKÇAY	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Dr. Öğrt. Üyesi Aliye ERDEM	Ankara Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Alparslan GÖZLER	Erciyes Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Arslan BAYRAM	Artvin Çoruh Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Asım ÖZDEMİR	Gazi Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Ayşe ELİTOK KESİCİ	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Ayten DÜZ KANTAR	Anadolu Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Banu YAMAN ORTAÇ	Tırakya Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Bengü TÜRKOĞLU	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Beste DİNÇER	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Bilge BAĞCI AYRANCI	Bozok Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Bilgen KIRAL	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Büşra ERGİN	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Çein TAN	Fırat Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Deniz KAHRAMAN	Mersin Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Dilek KARIŞAN	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Duygu TÜRKOĞLU	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Emel TÜZEL	Gop Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Emine ŞENER	Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Emine Zehra TURAN	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Erhan AKIN	Siirt Üniversitesi/ Türkçe Eğitimi
Dr. Öğrt. Üyesi Erkan KIRAL	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Ertuğ CAN	Kırklareli Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Esef Hakan TOYTOK	Siirt Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Evrim EROL	Dumlupınar Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Fatmanur ÖZEN	
Dr. Öğrt. Üyesi Fethi KAYALAR	Erzincan Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Figen ÇAM TOSUN	Bayburt Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Gökçe ÖZDEMİR	Gaziantep Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Gül ERKOL BAYRAM	Sinop Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Gülsün ŞAHAN	Bartın Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi H. Hüseyin TAŞAR	Adıyaman Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Hale ALAN	Bayburt Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Hüseyin ASLAN	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi İsmail ÇELİK	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Dr. Öğrt. Üyesi Kamil Arif KIRKIÇ	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Mehmet Emin USTA	Harran Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Mehmet ÖZCAN	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Metin ÖZKAN	Gaziantep Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Muammer ERGÜN	Kastamonu Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Mukaddes ÖRS	Amasya Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Murat POLAT	Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Mustafa Aydın BAŞAR	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Nazife KARADAĞ	Adıyaman Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Nedim ÖZDEMİR	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Nilgün DAĞ	Mersin Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Nuray KISA	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Nurgül ÖZDEMİR	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Okan SARIGÖZ	Mustafa Kemal Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Öznur ATAŞ AKDEMİR	Fırat Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Öznur TOLUNAY ATEŞ	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Pınar AKSOY	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Rabia Şenay ŞİŞMAN	Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Rasim TÖSTEN	Siirt Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Rasim SOYLU	Aksaray Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Rıdvan KÜÇÜKALİ	Atatürk Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Servet ATİK	İnönü Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Sevil FİLİZ	Gazi Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Sevilay ŞAHİN	Gaziantep Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Sinan YÖRÜK	
Dr. Öğrt. Üyesi Sibel GÜVEN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Şenol SEZER	
Dr. Öğrt. Üyesi Tarık SOYDAN	Ankara Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Türker KURT	Gazi Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Vedat AKTEPE	Gazi Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Zeynel HAYRAN	Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Zeynep EREN UĞURLU	Sinop Üniversitesi
Dr. Adile Emel YILDIRIM	Selçuk Üniversitesi
Dr. Adem YAMAN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Dr. Caner CERECİ	MEB
Dr. Ciğdem SAHİN	Adana Çukurova Bilim Ve Sanat Merkezi
Dr. Ebru DEMİR	MEB
Dr. Emre ER	Gazi Üniversitesi
Dr. Fatma Nur ÇOBAN	MEB
Dr. Ferah Güçlü YILMAZ	MEB
Dr. Feyza YILMAZ	MEB
Dr. Halil TAŞ	MEB TEFTİŞ KURULU
Dr. Harun SERPİL	Anadolu Üniversitesi
Dr. Hayal KÖKSAL	Wctqee-Türkiye Genel Direktörü
Dr. Jose R. Baca PUMAREJO	The Autonomous University Of Tamaulipas
Dr. Kamuran ÖZDEMİR	MEB
Dr. Muratcan IŞILDAK	Odtu-Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi
Dr. Mustafa AYRAL	MEB
Dr. Nazife Burcu TAKIL	Gazi Üniversitesi
Dr. Nilay NEYİŞÇİ	Hacettepe Üniversitesi
Dr. Pınar KIZILHAN	Ankara Üniversitesi
Dr. Salih UÇAK	MEB
Dr. Songül KARABATAK	Fırat Üniversitesi
Dr. Şengül UYSAL	MEB
Dr. Zeki ÖĞDEM	YÖK Danışman

İÇİ NDEKİ LER

DÜZENLEME KURULU	3
DÜZENLEME KURULU ÜYELERİ	3
BİLİM KURULU.....	5
ULUSLARARASI BİLİM KURULU ÜYELERİMİZ	7
HAKEM KURULU.....	8
İÇİNDEKİLER	15
AÇILIŞ KONUŞMASI	25
MESLEK OKULLARI ve TEKNİK OKULLAR ÖZEL KESİME DEVİR EDİLİR Mİ?	26
<i>İlhan DÜLGER</i>	
ORTAÖĞRETİMDE SURİYELİ GÖÇMEN ÇOCUKLARINA VERİLEN EĞİTİMDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	37
<i>Seyfi ÖZGÜZEL</i>	
AR-GE BİRİMLERİNDE ÇALIŞAN YÖNETİCİLERİN VE ÜYELERİN DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜME AİT ALGILARI VE ALANA ETKİLERİ: 81 İL ÖRNEĞİ.....	45
<i>Cemil KURT, Gül ERCAN, Zekiye KILIÇ</i>	
ÖĞRENCİLERİN BİLGİSAYAR OYUN BAĞIMLILIK DÜZEYİ İLE BİLGİSAYAR OYUN BAĞIMLILIĞINA ETKİ EDEN ETKENLERE ve BİLGİSAYAR OYUNLARINA İLİŞKİN VELİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	65
<i>Sabri ÇELİK, Berru ULUSOY</i>	
ORTAOKUL ve LİSE ÖĞRENCİLERİNİN EMPATİ KURMA BECERİLERİ İLE SALDIRGANLIK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	83
<i>Abdurrahman İLĞAN, Cihan DURMAZ, Suat KARAARSLAN, MUSTAFA EKİZ, ÜMİT UYSAL</i>	
OKUL YÖNETİCİLERİNİN ÖRGÜTSEL BAĞLILIK DÜZEYLERİ (ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)	102
<i>Halil TAŞ, Nurcan ÇALIŞKAN, Perihan CENGİZ ÖZGENÇ, Mustafa AYDOĞAN, Fırat GÜREŞ</i>	
GÜVENLİ OKULUN OKUL İKLİMİNE ETKİSİ	115
<i>Çetin TAN, Yusuf CEYLAN</i>	
OKUL MÜDÜRLERİNİN, MÜDÜR YARDIMCILARININ VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE OKUL MÜDÜRLERİNİN LİDERLİK BİÇEMLERİ	127
<i>Ali SABANCI, Ramish ASIFI</i>	
OKUL YÖNETİCİLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİNDE İNSAN KAYNAKLARI İLKELERİNDEN YETERLİK İLKESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	147
<i>Ramazan ERTÜRK, Türkan ARGON</i>	
BİLİMSEL BİLGİ DOĞRU BİLGİ MİDİR, DOĞRU BİLGİ BİLİMSEL BİLGİ MİDİR ÖNERMESİNİN BİLİMSEL ÇERÇEVEDE İNCELENMESİ	178
<i>Ruşen ÇOLAK KAHRAMAN, Netice ÇOLAK</i>	

BİLİMSEL BİLGİNİN DOĞRULUĞU ÖNERMESİNİN BİLİMSEL ÇERÇEVDE İNCELENMESİ	185
<i>Netice ÇOLAK, Yasin AVAN</i>	
SÜREKLİ EĞİTİM MERKEZLERİNİN FAALİYETLERİNE DEZAVANTAJLI GRUPLAR BAKIMINDAN ELEŞTİREL BİR BAKIŞ	192
<i>İbrahimÇANKAYA</i>	
ÖĞRETMEN ADAYLARININ VE AİLELERİNİN TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ HAKKINDAKİ ALGILARININ METAFORLAR YOLUYLA İNCELENMESİ.....	199
<i>Öznur TULUNAY ATEŞ, Önder EMİNE</i>	
FARKLI METİNSEL TASARIM BİÇİMLERİNİN İLKÖĞRETİM 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME VE ALGILAMALARI ÜZERİNE ETKİSİ.....	215
<i>Yusuf GEZER, Erdoğan TEZCİ, Çetin TAN</i>	
ÖĞRETMENLERİN OKUL HESAP VEREBİLİRLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK NİTEL ÇALIŞMA	235
<i>Serdar KOÇAK, Şenay Sezgin NARTGÜN</i>	
İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN STRATEJİK PLANLAMA VE OKUL KÜLTÜRÜNE YÖNELİK ALGILARI	255
<i>Serdar KOÇAK, Türkan ARGON</i>	
BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR: EĞİTİM 4.0 BAĞLAMINDA BİR ARAŞTIRMA	272
<i>Hale ALAN</i>	
ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİREYSEL VE SOSYAL SORUMLULUK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	280
<i>Rıdvan KÜÇÜKALİ, Salih Kürşat ÇİLİNGİR</i>	
MESLEK LİSESİ PAYDAŞLARININ BEKLENTİLERİ VE MODEL ÖNERİSİ.....	292
<i>Erol DEMİR</i>	
MESLEKİ GELİŞİM SEMİNER ÇALIŞMALARINA DAİR ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	331
<i>Ramazan Burak KAHYAOĞLU, Süleyman KARATAŞ</i>	
MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİ EĞİTİM VE PROPAGANDA: YAYGIN BİR YÜKSEKÖĞRETİM DENEMESİ ÂLİ DERSLER.....	342
<i>Bengül BOLAT</i>	
EDEBİ ESER DİNLETİLEN UZUN YOL ŞOFÖRLERİNİN KİTAP OKUMA TUTUM VE MOTİVASYON ÖLÇEKLERİNE VERDİKLERİ TEPKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE BİR MODEL ÖNERİSİ	353
<i>Ahmet USLU, Şenay USLU, Abdullah EŞSİZ</i>	
ÖĞRENCİLERİN MATEMATİK KAYGI DÜZEYLERİ İLE MATEMATİK BAŞARISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	361
<i>Abdurrahman İLĞAN, Mesut KOTAN, Ahmet DEMİRBAŞ, AHMET GÜLER</i>	
PROBLEME DAYALI ÖRNEK UYGULAMAYLA EĞİTİMDE YENİ BİR YÖNELİM: MEGA-ÇOKLU BÜTÜNCÜL YAKLAŞIM	380
<i>Veli BATDI</i>	
MEGA-ÇOKLU BÜTÜNCÜL YAKLAŞIMIN KURAMSAL DAYANAĞI GESTALT KURAMI.....	395
<i>Veli BATDI</i>	

ORTAÖĞRETİMDE OKUYAN ÇOCUKLARIN SOSYAL ANKSİYETE DÜZEYLERİNİN AKTİF SPOR YAPAN VE YAPMAYANLAR AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	405
<i>Kadir PEPE, Rabia ÖZKURT</i>	
ORTAÖĞRETİM ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETİMSEL LİDERLİK DAVRANIŞLARI İLE DEĞERLER EĞİTİMİ UYGULAMA DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	414
<i>Temel ÇALIK, Ömer YAŞAR</i>	
SPOR BİLİMLERİNDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN ZAMAN YÖNETİM PLANLARI VE BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi BESYO Örnek Çalışma).....	429
<i>Kadir PEPE Rabia ÖZKURT</i>	
ÖĞRETMEN ADAYLARININ KURTULUŞ SAVAŞI İLE İLGİLİ BİR TABLOYU YORUMLAMALARI	439
<i>Hasan COŞKUN</i>	
Öğretmen Adaylarının Akademik Öz-Yeterlikleri ile Başarı Yönelimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	465
<i>Neslin İHTİYAROĞLU</i>	
YENİ ZELANDA VE TÜRKİYE’NİN 8.SINIF FEN MÜFREDATLARININ KAZANIM BENZERLİKLERİ YÖNÜNDEN KARŞILAŞTIRILMASI	474
<i>Zeliha KIVANÇ, Abdullah AYDIN</i>	
ŞİİR BAHÇEMİZ	478
<i>MuharremARSLAN,</i>	
ARAŞTIRMA- GELİŞTİRME BİRİMLERİ TARAFINDAN YÜRÜTÜLEN YEREL PROJELERİN KONU ALANLARI VE ÖRGÜT GELİŞİMİNE OLAN KATKILARI	497
<i>İ. Bakır ARABACI, Ceyda AKILLI, Murat YILDIZ</i>	
ETİK DIŞI DAVRANIŞLAR: ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİ VE ÖĞRENCİLERİ İÇİN NE ANLAM İFADE EDER?	518
<i>SevilayŞAHİN, GökçeÖZDEMİR</i>	
ÖĞRETMENLERİN POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYE, ETİK LİDERLİK ALGISI VE İŞLE BÜTÜNLEŞMELERİNE İLİŞKİN KATILIMCI GÖRÜŞLERİİLE BU DEĞİŞKENLERİN KATEGORİK AÇISINDAN İNCELENMESİ	531
<i>İsmail ESER, Hüseyin BAĞRIYANIK</i>	
EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN İLETİŞİM VE RETORİK BECERİLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI	552
<i>Serpil İŞLER, İlhan GÜNBAYI</i>	
ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA OKUL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ	572
<i>Hakan POLAT, Mustafa ORHAN, Tuncay Yavuz ÖZDEMİR</i>	
TÜRKİYE'DE EĞİTİM BİLİŞİM AĞI (EBA) İLE İLGİLİ YAPILMIŞ OLAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İÇERİK ANALİZİ.....	587
<i>Nurcan KORKMAZ, Alper HACIOĞLU</i>	
SURİYELİ SİĞİNMACI ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM ŞARTLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	601
<i>Tubanur AKIN</i>	
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE ÖĞRETMENLERİN YAŞADIKLARI SORUNLAR	612
<i>Şahinde YILMAZ</i>	

EĞİTİM KURUMLARINDA İŞYERİ ARKADAŞLIĞI İLE ÖRGÜTSEL ADANMIŞLIK İLİŞKİSİ: İSTANBUL İLİNDE BİR ARAŞTIRMA	632
<i>Hatice Necla KELEŞ</i>	
MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN BİLİM VE TEKNOLOJİNİN GELİŞMESİNDE MATEMATİK EĞİTİMİNE VERDİĞİ ÖNEM.....	657
<i>Sevim YEGÜL</i>	
EĞİTİMDE BAŞARIYI YÜKSELTECEK ÖĞRETMENLERİN YETİŞTİRİLMESİNDE YENİ OLUŞUMLAR	675
<i>İnayet ÇAKITLI</i>	
EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA ALIŞKANLIĞINA YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	690
<i>Kısmet DELİVELİ, Bilgen KIRAL</i>	
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ve ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖZÜNDEN ÜNİVERSİTELERİN ve ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SORUNLARI	706
<i>Ezgi ÇETİN</i>	
TERS YÜZ EDİLMİŞ SINIF (FLIPPED CLASSROOM) ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN ÖĞRENCİLERİN BİYOLOJİ DERSİ ERİŞİNE ETKİSİ	736
<i>Asuman Seda SARACALOĞLU, Yavuz ÇETİN</i>	
ÖZEL OKUL MÜDÜRLERİNİN STRATEJİK LİDERLİK DAVRANIŞLARI İLE ÖRGÜTSEL SAĞLIK ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	754
<i>Asiye AKSULU KÖSE, Nezahat GÜÇLÜ</i>	
TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNİN GENEL AMAÇLARI BAĞLAMINDA ATATÜRK'ÜN EĞİTİME BAKIŞI.....	769
<i>Temel ÇALIK, Murat ÇELİKER, Emre ER</i>	
EMERGING NEGATIVE SOCIAL NETWORKS AMONG STUDENTS IN EDUCATION.....	778
<i>Hale ALAN</i>	
TİYATRO EĞİTİM FORUMU “NEVRUZ” MESLEKİ GELİŞİM BİÇİMİ OLARAK KÜLTÜR ÇALIŞANLARI...786	
<i>Dinara FARDEEVA, Aygul SALIKHOVA, Nelya NURGAYANOVA</i>	
EĞİTİM YÖNETİCİSİ ATAMAYA ALTERNATİF BİR BAKIŞ: YÖNETİCİLİKTE ESAS OLAN ÖĞRETMENLİK MİDİR?.....	801
<i>Hatice ERGİN-KOCATÜRK, Murat AYDOĞMUŞ, Nesrin GÜMÜŞ</i>	
STEM ÖĞRETMEN EĞİTİMLERİ İÇİN ÖRNEK ÇALIŞMA MATERYALLERİNİN TASARLANMASI: YAŞANABİLİR BİR DÜNYA ETKİNLİĞİ	807
<i>Seyide EROĞLU, Gökhan ARIKAN, Oktay BEKTAŞ</i>	
YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE PAYDAŞ ANALİZİ	817
<i>Şenay SEZGİN NARTGÜN, Işıl TABAK</i>	
EĞİTİMİN YENİ MECRASI: GÜNDELİK HAYAT	835
<i>Seyran Başak ÖCAL</i>	
TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ÜZERİNE EYLEM ARAŞTIRMASI YÖNTEMİYLE YAPILMIŞ ÇALIŞMALARIN SİSTEMATİK OLARAK İNCELENMESİ.....	846
<i>Mukime GÜLEN CANLI, Yusuf TEPELİ</i>	

ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ	863
<i>Saadet KONUK, Gönül KOVAN GÜRAKAN, İdris KINAY</i>	
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİMDE TEKNOLOJİ KULLANIMLARINA İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA	870
<i>Hülya Kübra GÜRSOY</i>	
İKİ DİLLİ OLAN VE OLMAYAN ÖĞRENCİLERDE OKUL YAŞAM KALİTESİ ALGISI	880
<i>Fatma ALACA, Mediha SARI</i>	
ORTAÖĞRETİM OKULLARINDA İÇ KONTROL SİSTEMİNİN UYGULANABİLİRLİĞİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ	895
<i>Sezen KAYIKCI, Şifanur BATTAL</i>	
TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDEKİ YÖNETİCİ ATAMA YÖNETMELİĞİ VE LİYAKAT SİSTEMİNE EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN BAKIŞ AÇILARI: BİR DURUM ÇALIŞMASI	910
<i>Abbas DOĞAN, Dilek Ilgın ÖZBEN, Nazmiye ESKİ, İlhan GÜNBAYI</i>	
TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE YÖNETİCİ YAPILANMALARINDAKİ DEĞİŞİMLERE İLİŞKİN MAARİF MÜFETTİŞLERİNİN, İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLERİNİN VE ŞUBE MÜDÜRLERİNİN BAKIŞ AÇILARI: BİR DURUM ÇALIŞMASI	931
<i>Nazmiye ESKİ, Dilek Ilgın ÖZBEN, İlhan GÜNBAYI</i>	
21yy EĞİTİM METODLARIYLA ÖĞRENEÇEN ÇOCUKLAR, YARININ LİDERLERİ OLACAKLARDIR	962
<i>Şengül YAVUZ, Hediye DOĞAN, Şener KALFA, Bilge AKINCI, Ahsen MUTLU, Elif DURSUN, Zeynep ATALAY, Ümran KALKISIM, Erhan DÖNMEZ, Selen Zehra ÖRGEN, Hale CAN, Selda TİLEV, Enise ULU ÇOĞALAN</i>	
ÖĞRETMEN ALGILARINA GÖRE LİSELERDE GÖREV YAPAN YÖNETİCİLERİN LİDERLİK STİLLERİ İLE DEĞİŞİMİ YÖNETME YETERLİLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ (BARTIN İLİ ÖRNEĞİ)	965
<i>Seda BAŞ, Ergün RECEPOĞLU</i>	
“THOUSAND ARMED GREEN GIANT CAN RESCUE THE WORD” “BİN KOLLU YEŞİL DEV DÜNYAYI KURTARABİLİR” AVRUPA ORTAKLI ETWINNING PROJESİ	972
<i>Meryem TANRIÖVER</i>	
DİJİ DİJİ BİRLER	976
<i>Melin GETİZMEN YEŞİL</i>	
ÖĞRETMEN ADAYLARININ AKADEMİK İÇSEL MOTİVASYONLARI VE ÖĞRENMEYE İLİŞKİN TUTUMLARI	980
<i>Bahri AYDIN, Mahmut Remzi SOYSAL</i>	
SÖZLEŞMELİ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ SÖZLEŞMELİ VE KADROLU ÖĞRETMENLER İLE OKUL YÖNETİCİLERİ TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	1006
<i>Hakan ORAN, Hasan Basri MEMDUHOĞLU</i>	
MİLLİ EĞİTİM ŞÛRA KARARLARINDA YÜKSEKÖĞRENİME KADAR OKUL TÜRLERİ, BU KARARLARIN EĞİTİME ETKİLERİ	1020
<i>Zeki DAĞLI, Raşit YETİM</i>	
ANNE BABALARIN ÇOCUKLARINA OYUNCAK VE KIYAFET ALIRKEN YAŞADIKLARI DURUMLARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	1029
<i>Fatma TEZEL ŞAHİN, Cansu TUTKUN</i>	

İZMİR İLİNDE GÖREVLİ MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ YÖNETİCİLERİNE İLİŞKİN BAŞLICA DİSİPLİN SUÇU KONULARI.....	1041
<i>Yurdagül EREŞ</i>	
SOSYAL YAŞAMDA LİDERLİĞİN ÖNEMİ	1054
<i>Çetin TAN, Yusuf GEZER, Önder ŞANLI</i>	
DEĞERLERİMİ SAHNEDE ÖĞRENIYORUM OKUL ORTAKLIĞI PROJESİ	1061
<i>Vildan SAKA, D. Hilal KIRIŞ, Medine ERTUĞRUL</i>	
ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN ÖZYETERLİK ALGILARI İLE ÖĞRETMEN LİDERLİĞİ DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	1067
<i>Ahmet Hakan YAZ, Ergün RECEPOĞLU, Ömer Volkan YAZ</i>	
ÖĞRETMENLERİN DEĞİŞİM EĞİLİMLERİ İLE SINIF LİDERLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER	1082
<i>Ercan KORKMAZ, Esra KARABAĞ KÖSE</i>	
TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNİN KALİTE GÜVENCE SİSTEMİ AÇISINDAN İÇ DEĞERLENDİRME SONUÇLARININ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ	1088
<i>Meryem EMEKÇİ</i>	
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI ÖĞRETİM KURUMLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİLERİN KARŞILAŞTIKLARI DUYGUSAL TACİZ PROBLEMLERİ	1106
<i>Mehmet Emin USTA, Duygu ÖZYURT</i>	
FİZİK ÖĞRETMENLERİNİN DERSLERİNDE BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ (BİT) KULLANIRKEN KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLARIN TESPİTİ.....	1126
<i>Osman Sinan DEMİR, Uygur KANLI</i>	
OKULLARDA ÖRGÜTSEL GÜÇ KAYNAKLARI VE PSİKOLOJİK SERMAYE İLİŞKİSİ.....	1137
<i>Nejat İRA, Seval BULUT</i>	
CİNSİYETİN MESLEK SEÇİMİNE OLAN ETKİSİNİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ....	1149
<i>Nihal ÖZDENOĞLU, Seda USTAN, Demet KAYABAŞI</i>	
ATATÜRK VE TÜRK DÜNYASINDA "ALFABE" BİRLİĞİNİN ÖNEMİ ÜZERİNE TARİHİ BİR DEĞERLENDİRME	1164
<i>Arife CİBİL YILDIRIM</i>	
ERASMUS + OKUL EĞİTİMİ " E-SERVICES EDUCATION" KA2 STRATEJİK ORTAKLIKLAR PROJESİ .	1184
<i>Esra ÖĞÜR, Atila ERKEK</i>	
ATATÜRK'ÜN EĞİTİMDE BİLİMSELLİK ANLAYIŞINDAN HAREKETLE; 6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİLİMSSEL SÜREÇ BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA	1187
<i>Arzu ASA, Hacer KARABAĞ, Uygur KANLI</i>	
KORUYUCU GÜVENLİK ÖNLEMLERİNE YÖNELİK OKUL YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA.....	1197
<i>Emre DELİCE, M. Metin ARSLAN</i>	
ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN UNSURLARA İLİŞKİN LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİLERİN GÖRÜŞLERİ	1205
<i>Melek ÇAKMAK, Şenay ŞEN, Yücel KAYABAŞI</i>	
MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ AHLAKİ YOKSUNLUK KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ	1215

Elife DOĞAN KILIÇ, Nayil KILIÇ

MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ NARSİZM VE DİĞERLERİNE GÜVEN KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ 1218

Elife DOĞAN KILIÇ, Nayil KILIÇ

SİNEMANIN EĞİTİM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNE DAİR BİR DEĞERLENDİRME ve ÖNERİLER..... 1223

Nazife Merve EREN

THE EDUCATIONAL PROBLEMS OF FOREIGN STUDENTS 1235

Yousif M. SHİHAB, Riyad ŞİHAB, Rajha M.SHEHAB

ÖĞRETMEN SINIF LİDERLİĞİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 1241

Esra KARABAĞ KÖSE

ÜNİVERSİTELERDE GÖREV YAPAN İDARİ PERSONELİN ÖRGÜTSEL KİMLİK VE ÖZYETERLİK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ..... 1249

Ferudun SEZGİN, Şebnem ÖZTÜRK

EĞİTİMDE İÇ DENETİM UYGULAMALARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ 1261

Şifanur BATTAL, Münevver ÇETİN

BECERİ ÖĞRETİMİNE YÖNELİK YAPILMASI GEREKEN REFORMLAR 1279

Hüseyin SİHAT

ÜNİVERSİTE DERS KİTAPLARINDA EĞİTİM-EKONOMİ İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ 1295

Ahmet KILIÇ

GEÇİCİ KORUMA KAPSAMINDAKİ YABANCI (SURİYELİ) ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM ALDIĞI GEÇİCİ EĞİTİM MERKEZİNDEKİ (GEM) YÖNETİCİLERİN OKUL DENETİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 1305

Ahmet KILIÇ

DUVARSIZ SINIFLAR FARKINDA YAŞAMLAR PROJESİ 1317

Zeynep ERCİYAS TOZ, Figen KÖKSALAN SHANCHEZ

ÇEVRECİ YÜZLER..... 1321

Nüsret BULUT

MÜDÜR YARDIMCILARI VE ÖĞRETMENLERİN LİSELERDE GÖREVLİ OKUL MÜDÜRLERİNİN YETERLİK DÜZEYLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 1370

Halime KORKUT, Kemal KAYIKÇI

OKUL MÜDÜRLERİNİN MUHAKKİKLIK GÖREVLERİNE İLİŞKİN İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLERİ VE ŞUBE MÜDÜRLERİNİN GÖRÜŞLERİ 1385

Derviş TATAR, Kemal KAYIKÇI

ÖRGÜTSEL BAĞLILIK: İLK VE ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA 1400

Hilmiye YİKSEL, Semiha ŞAHİN

EĞİTİM ÖRGÜTLERİNDE ÖRGÜTSEL İKİYÜZLÜLÜĞÜN ÜSTESİNDEN GELME YOLLARI..... 1413

Gökhan KILIÇOĞLU, Derya KILIÇOĞLU

ORTAOKUL 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ŞİİRE YÖNELİK TUTUMLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 1422

Şenay Meral ZEYTİN

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ KONUSUNDA: ASO 1. OSB ANAOKULU ÖRNEĞİ	1429
<i>Arife ÇAT, Gül Hacer TAŞIYAN, Mevlüde TAŞKINOĞLU, Kübra GÖRGÜLÜ</i>	
DEVLET OKULU VE ÖZEL OKUL YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRETMEN PERFORMANSINI DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ.....	1437
<i>Hüseyin SERİN, Hatice ERGİN-KOCATÜRK</i>	
ADAY ÖĞRETMEN YETİŞTİRME SÜRECİNDE ADAY ÖĞRETMENLERİN DANIŞMANLARINDAN DESTEK İHTİYAÇLARI.....	1443
<i>Necati ÖZTÜRK, Gökçe ÖZDEMİR, Sevlay ŞAHİN</i>	
“MATEMATİĞE VE MATEMATİK ÖĞRETİMİNE DEĞER VERME” KONUSUNA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	1453
<i>Yunus DURDU, Sevcan DURDU</i>	
GÜNÜMÜZ TÜRKİYESİNDE UYGULANAN SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMININ FİNLANDİYA VE KÖY ENSTİTÜLERİ ÖRNEKLERİYLE KARŞILAŞTIRILMASI.....	1479
<i>Bahar ÇEBİ, Elif AKIN</i>	
İLKÖĞRETİM DÖRDÜNCÜ VE BEŞİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENCİ SORUMLULUKLARI İLE DERS ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	1491
<i>Fatma BASAN, Mehmet Ali YOLDAŞ</i>	
ORTAOKUL 7. VE 8.SINIF İNGİLİZCE DERSLERİNDE COMPARATİVE VE SUPERLATİVE KONULARINDA KART EŞLEŞTİRME TEKNİĞİ İLE DESTEKLENMİŞ ÖĞRETİME İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ	1519
<i>Fatma BASAN, Mehmet Ali YOLDAŞ</i>	
ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRENME SÜRECİNE İLİŞKİN ALGILARI.....	1548
<i>Halime Şenay ŞEN, Yücel KAYABAŞI, Melek ÇAKMAK</i>	
PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK DÜZEYİ YÜKSEK ÖĞRETMENLERİN AKADEMİK, SOSYAL VE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ	1562
<i>Ferudun SEZGİN, Kübra ADA</i>	
BİLİMSEL DENETİME İLİŞKİN ÖĞRETMEN ALGILARININ TESPİTİ	1583
<i>Feride ATAKÖK, Münevver ÇETİN, Gürcan ATAKÖK</i>	
1920 – 1939 YILLARI ARASINDA FRANSIZ MANDASI ALTINDA OLAN İSKENDERUN SANCAĞINDA EĞİTİM SİSTEMİNDE FRANSIZ ETKİSİ	1597
<i>FatmaBASAN, Mehmet AliYOLDAŞ, AhmetGÜLEÇ,</i>	
OLUMLU DAVRANIŞ KAZANDIRMA PROJESİ	1633
<i>Orhan YILMAZ</i>	
SINIF ÖĞRETMENLERİNİN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK DÜZEYLERİ İLE İŞTEN AYRILMA NİYETLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	1639
<i>Yusuf CERİT, Hatice KADIOĞLU ATEŞ, Serkan KADIOĞLU</i>	
ORTAOKUL 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ŞİİRE YÖNELİK TUTUMLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	1653
<i>Şenay Meral ZEYTİN</i>	
THE IMPORTANCE OF MAKING PRACTICE FOR VOCATIONAL HIGH SCHOOLS IN REAL COURT INSTEAD OF VIRTUAL COURT IN IRAQ	1660

Yousif M. SHİHAB, Riyad ŞİHAB , Rajha M. SHEHAB

DİJİTAL ÇAĞDA GÖZETİM VE ÖZERKLİK DENKLEMİNDE TÜRKİYE'DE MAHREMİYET EĞİTİMİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK1668

Fuat GÜLLÜPİNAR, Hamide Elif ÜZÜMCÜ

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİSİ OLMAK: ÖĞRENCİLERİN DENEYİMLERİNE DAYALI FENOMENOLOJİK BİR ARAŞTIRMA1682

Ali Çağatay KILINÇ, Serkan KOŞAR, idem KOŞAR, Emre ER

ÖĞRETMENLERİN ÖZ YETERLİKLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI1692

Serkan KOŞAR, Emre ER, Zeki ÖĞDEM, Didem KOŞAR

LİDERLERİN DÜNYASINDA BİR İKİLEM: TUTARSIZ LİDERLİK.....1702

Necdet KONAN, Remzi Burçin ÇETİN, Büşra BOZANOĞLU 1702

ANNE BABALARIN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ VE OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDEN BEKLENTİLERİNİN İNCELENMESİ (Ordu İli Örneği) 1712

Ümran UYSAL, Evren MAKAR

LİDERİN YIKICI YÜZÜNÜN EĞİTİM ÖRGÜTLERİNE YANSIMALARI 1729

Necdet KONAN, Büşra BOZANOĞLU, Remzi Burçin ÇETİN

YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN OKULUN LİDERLİK KAPASİTESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ 1742

Erkan KIRAL , Hakan NACAK

GÜVEN ÖLÇEĞİNİN TÜRKİYE ÖRNEKLEMİNDE PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİ: ÖĞRETMENLERDE BİR UYGULAMA.....1772

Erkan KIRAL, Ramazan BAŞARAN

SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR ÖĞRENME İÇİN “KAVRAM ODAKLI ÖĞRENME MODELİ” (ALTERNATİFBİR EĞİTİM YAKLAŞIMI).....1792

Esef Hakan TOYTOK, Mustafa KAHYAOĞLU, Ali ÇETİN

ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİNDE MATERYAL KULLANIMININ SINIF YÖNETİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ.....1802

Mehmet RAMAZANOĞLU, Esef Hakan TOYTOK

LİSE ÖĞRENCİLERİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMI İLE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 1816

Gökhan ARASTAMAN, Selçuk Yusuf ARSLAN

SÖZLEŞMELİ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI İLE İLGİLİ SÖZLEŞMELİ ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI 1825

Dilek İlgin ÖZBEN Nazmiye ESKİ İlhan GÜNBAYI

ORTAÖĞRETİMDEKİ ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLERİN SOSYAL KABUL DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ1848

Kerem ÇİÇEKÇE, Ömür DAŞ, Sezgin ÖZAN, Kıymet SARAR, Remzi Burçin ÇETİN

ORTAOKUL 6,7 VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SERA ETKİSİ KONUSUYLA İLGİLİ KAVRAM YANILGILARI.....1860

Aslıhan HALİLOĞLU, Abdullah AYDIN

Değerli Katılımcılar,

Bir milyonu aşkın üyesi olan kurumum adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Devletimizin zirvesinden tüm toplum kesimlerine kadar eğitimi konuştuğumuz bu günlerde sorumluluklarımızın arttığının farkındayız. Eğitime ve öğretmene yapılan bu vurgu biryandan mutluluk kaynağı iken diğer yandan önemli sorumluluklar getirmektedir.

Bugün eğitim, hem tek tek ailelerin, hem de bir ülke olarak ekonominin ve toplumsal yaşamımızın merkezinde yer almaktadır. Eğitim, hemen her konudaki hayallerimizin temel bir bileşeni olarak hep gündemdedir. Eğitime ilişkin hayallerin önemli bir kısmının da öğretmenüzerinden kurulduğu görülmektedir. Bir ülkenin gelecek tahayyülünün, öğretmenlerin hayallerinin ötesine geçemeyeceği bilinmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğüne ve öğretmenlerin personel işlerinin yapıldığı yönetim birimlerine bu gözle bakılması gerekmektedir.

Öyle çalışanları var ki Personel Genel Müdürlüğünün onlar bir ülkenin ümidi ve geleceği olarak görülüyor. Bu öylesine büyük bir sorumluluktur ki, ülkenin geleceği kurumlarımıza teslim edilmiştir bir anlamda.

Bu çerçevede öğretmen odaklı bir kurumsal kültür oluşturmuş bulunuyoruz. Gerek bakanlığımız, gerekse eğitim kurumlarımızda böyle bir yaklaşımla çözüm üretiyoruz. Öğretmenin kendisinden beklenenleri yapabilmesi, ancak destekleyici bir kurumsal kültür içinde gerçekleşebilecektir. Öğretmenin de içinde olduğu bu kurumsal kültürü yaşatmak ve bizden önce yapılanları desteklemek en büyük stratejimizdir.

Nasıl öğrenmeyen öğretmen öğretmez deniliyorsa, “öğrenmeyen kurum da fayda sağlayamaz” anlayışındayız. Bu çerçevede “örgütsel/kurumsal öğrenme” şeklinde literatürde yer alan “birlikte öğrenme” anlayışına sahip olmak istiyoruz. Bugün dünya ile rekabet eden ekonominin temeli yeni fikirler, diğer bir ifadeyle inovasyondur. İnovatif düşüncenin yeşerdiği kurumlar olsun isteniyorsa örgütsel öğrenmenin ön plana çıkması gereklidir.

Kurumlarımızı öğrenen kurumlar olarak düzenlemenin yolu herkesin birbirine hocası gözüyle bakmasıdır. Okullarımız ile merkez ve taşra teşkilatlarımızın öğrenme kültürüyle yoğurulması ve öğrenmenin temel ihtiyaç olarak kabul edilmesi temel ilkemizdir.

Çocuklarımızla aynı dünyayı yaşamak için, başta teknolojik gelişmeler olmak üzere bugünkü öğrenme ekosisteminin bileşenlerini kavramalıyız. Gençlerin karşısına çıkan hiçbir öğretmen ve yöneticinin yavaş yürüme şansı yoktur. Bunun için de öğrenme temel enstrümanımızdır. Kurumsal kültürümüzü öğrenme ekseninde dönüştürme yolunda tüm arkadaşlarımıza başarılar dilerim.

Yusuf CERİT³³⁸, Hatice KADIOĞLU ATEŞ³³⁹, Serkan KADIOĞLU³⁴⁰

ÖZET

Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile işten ayrılma niyetleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu çalışmanın verileri İstanbul Küçükçekmece ilinde görev yapan 287 sınıf öğretmeninden elde edilmiştir. Bu çalışmanın verileri Smith, Dalen, Wiggins, Tooley, Christopher & Jennifer (2008) tarafından geliştirilen ve Doğan (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ve Conley ve You (2014) tarafından geliştirilen ve Cerit ve Özdemir (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanan işten ayrılma niyeti ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde ortalama, standart sapma, korelasyon ve regresyon analizi kullanılmıştır. Korelasyon analizi sonuçları öğretmenlerin psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile işten ayrılma niyetleri arasında anlamlı ve olumsuz ilişki olduğunu göstermiştir. Regresyon analizi ise öğretmen psikolojik dayanıklılığının işten ayrılma niyetlerinin önemli bir yordayıcısı olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Sözcükler: Öğretmenlerin psikolojik dayanıklılığı, işten ayrılma niyeti, sınıf öğretmeni

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE LEVEL OF CLASSROOM TEACHERS' RESILIENCE AND INTENT TO LEAVE THEIR JOB

ABSTRACT

The purpose of the present study was to explore the relationship between the level of classroom teachers' resilience and intent to leave their job. The participants for this study consisted of 287 classroom teachers at primary schools located in the province of Küçükçekmece. Data in this study were collected by using the brief resilience scale developed by Smith, Dalen, Wiggins, Tooley, Christopher & Jennifer (2008) and was adapted in Turkish Language by Doğan (2015), and classroom teachers' intent to leave their job was measured using intent to leave scale developed by Conley and You (2014) and was adapted in Turkish Language by Cerit and

³³⁸ Prof. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, cerit_y@ibu.edu.tr

³³⁹ Dr., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, hatice.kadiogluates@izu.edu.tr

³⁴⁰ Bilim uzmanı, serkan1955@hotmail.com

Özdemir (2015). Mean, standard deviation, correlation and regression test were used in analysis of data. The correlation analysis shows that the level of teachers' resilience has significantly negatively correlation with intent to leave job. The results of regression analysis indicated that teachers' resilience was a significant predictor for intent to leave job.

Keywords: *Teachers' resilience, intent to leave, classroom teacher*

GİRİŞ

İnsanların iyi yetiştirilme isteği toplumların eğitime kurumlarına yönelik taleplerinde artışa bunun sonucu olarak da bütün öğrencilerin nitelikli şekilde eğitim alabilmelerini sağlayabilmek amacıyla sürekli şekilde reform girişimlerinde bulunulmuştur. Okulların akademik standartlarını artırmaya yönelik çabalar, öğretmenlerden beklenti ve baskıların artmasına yol açmaktadır. Ayrıca öğretmenler, yoğun bürokratik talepler (evrak çalışmaları, not verme, toplantılar, öğretim dışı faaliyetler), müfredatı yetiştirme, ailelerle iletişim, kaynak yetersizliği, okul yöneticilerinin desteğinin azlığı, öğrencilerin davranış problemleri, eğitim sistemindeki sürekli değişiklikler ve hesapverebilirlik baskısı (Castro, Kelly & Shih, 2010; Ingersoll & Smith, 2003; Skaalvik & Skaalvik, 2011) gibi olumsuz durumlarla karşılaşmaktadırlar. Bu da öğretmenlerin işlerine olan bağlılıklarını olumsuz yönde etkilemekte ve işlerinden ayrılmalarına neden olmaktadır (Beltman et al., 2011; Day & Hong, 2016). Öğretmenlerin mesleklerinden ayrılma oranlarının yüksekliği birçok ülke açısından önemli bir sorun olarak görülmektedir (Arnup & Bowles, 2016; Ingersoll & Smith, 2003; Tiplic, Brandmo & Elstad, 2015). Türkiye' de istihdam sorunlarından kaynaklı olarak öğretmenlerin mesleklerinden ayrılma oranları düşük olmasına rağmen, işten ayrılma niyetlerine sahip oldukları görülmektedir (Cerit & Özdemir, 2015; Yüksel & Yüksel, 2014). Mesleklerinde zorluluktan kalan öğretmenlerin öğretim etkinlikleri nitelikli şekilde gerçekleştirebilmeye yönelik motivasyonlarının düşük olabileceği düşünüldüğünde öğretmenlerin işten ayrılma niyetlerinin de Türkiye açısından da odaklanılması gereken bir sorun olduğu ileri sürülebilir.

İşten ayrılma niyeti örgütten ayrılmak için bilinçli ve planlı bir istekli anlamına gelmektedir olma (Qureshi ve diğerleri, 2013). İşten ayrılma niyeti mevcut bir işten (iş yeri) ayrılmaya yönelik bir tutum (çeşitli düşünce, plan veya davranışlar) olarak tanımlanabilir (Tiplic, Brandmo & Elstad, 2015). Öğretmenin işten ayrılma niyeti ise bir öğretmenin öğretim mesleğinden ayrılma isteği anlamına gelir (Liu & Onwuegbuzie, 2012). Öğretmenlerin işlerinden ayrılmaları hem öğrenci hem de okul açısından çeşitli olumsuz etkileri ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin

işlerinden ayrılmaları öğrenci başarısı, öğretmenlerin performansını olumsuz yönde etkilemekte, okulun kurumsal hafızasının kaybolmasına ve yeni personelin işe alma ve eğitiminde kaynakların kullanma zorunluğuna neden olabilmektedir (Ingersoll, 2001; Ronfeldt, Loeb & Wyckoff, 2013).

Öğretmenlerin mesleklerinden ayrılmalarına odaklanan araştırmaların çoğu ayrılmanın nedenlerini incelemiş ve eğitim reformlarının öğretmenlerin özerkliklerini ortadan kaldırmaya yönelik etkileri ve çalışma koşulları, iş yükü ve rollerinde meydana gelen değişiklikler ve artışların öğretmenlerin mesleklerinden ayrılma nedenleri arasında yer aldığını ortaya çıkarmıştır (Day & Hong, 2016; Flores, 2006; Troman, 2008). Öğretmenlerin bazıları yaşadıkları olumsuz durumlar karşısında işlerinden ayrılma gibi olumsuz tepkiler verirken bazıları neden işlerinde kalmaya ve bağlı olmaya devam etmektedirler? Bu soruya yönelik cevap arayan bazı araştırmacılar öğretmenlerin mesleklerinde kalmalarını etkileyen faktörleri belirlemeye odaklanmıştır (Day & Gu, 2009; Day & Hong, 2016). Araştırma sonuçları yaşamış oldukları sorunlara rağmen mesleklerinde kalma eğilimi gösteren öğretmenlerin karşılaştıkları ikilem ve çelişkilere direnme ve baş etme kapasitesini ifade eden psikolojik dayanıklılığa sahip olduklarını göstermiştir (Doney, 2013; Hong, 2012; Tait, 2008). Buna dayalı olarak öğretmenlerin işlerinden ayrılmalarına engel olan faktörlerden biri olarak psikolojik dayanıklılığa sahip olmaları olduğu ifade edilebilir. Nitekim alan yazında son yıllarda, öğretmen dayanıklılığı kavramı, öğretmenler arasında yüksek derecede ayrılma oranının önemli bir problem olmasıyla bağlantılı olarak artan bir ilgi görmeye başlamıştır (Beltman, Mansfield, & Price, 2011; Johnson & Brown, 2013).

Psikolojik dayanıklılık, kişilerin potansiyel risklerle karşılaştıklarında onlardan kurtulabilme ve iyiliği koruyabilmek için kişisel kırılabilirlik ve çevresel stres kaynaklarının üstesinden gelme kapasitesi şeklinde tanımlanmıştır (Oswald, Johnson & Howard, 2003). Masten, Best, & Garmezy (1990) ise psikolojik dayanıklılığı zorlu koşullara veya tehdit unsurlarına rağmen başarılı uyarılmanın süreci, kapasitesi veya sonucu olarak tanımlamıştır. Öğretmenlik açısından psikolojik dayanıklılık bir kapasite ve bir süreç olarak kavramsallaştırılabilir. Dayanıklılık, güçlüklerle yaşayabilmek için bir öğretmenin bireysel ve ortamsal kaynakları harekete geçirme kapasitesine sahip olmasıdır. Psikolojik dayanıklılık, öğretmenlerin belirli stratejileri kullanarak, kişisel ve mesleki alanlarında etkileşim içerisinde bulunarak mesleki katılım ve gelişme, bağlılık, heyecan, doyum ve iyiliği deneyim etmelerini sağlayan dinamik bir süreçtir (Mansfield, Beltman, Broadley & Weatherby-Fell, 2016). Ayrıca öğretmen psikolojik dayanıklılığı kavramı zorlu koşullara ve yinelenen aksiliklere rağmen öğretmenlerin

öğretim ve öğretim uygulamalarına olan bağlılıklarını sürdürmesini sağlayan bir nitelik olarak tanımlanmıştır (Brunetti, 2006).

Alan yazında psikolojik dayanıklılığının öğretmenlerin kariyer memnuniyeti, olumlu mesleki kimlik algısı, umutlu olma, yüksek iş doyumuna sahip olma, mesleki bağlılıklarının bulunması, güven duygularının yüksek olması, stresle başa edebilme becerisine sahip olma, problem çözme kabiliyeti ve öz yeterliliğe sahip olmaları gibi olumlu olarak değerlendirilebilecek olan niteliklerle donanımlı olmalarına katkı yaptığı ileri sürülmüştür (Day & Hong, 2016; Gu & Day, 2007; Howard & Johnson, 2004; Sezgin, 2012). Aynı zamanda psikolojik dayanıklılığa sahip olan öğretmenlerin öğretimin etkililiğini artırma, sürekli olarak nitelikli öğretimi gerçekleştirebilme, öğrencilerin olumsuz davranışlarını etkili şekilde yönetebilme ve yüksek performans sergileme gibi eğitimin niteliğini olumlu şekilde etkileyebilme olasılığının olduğu vurgulanmaktadır (Day & Hong, 2016; Gu & Day, 2007; Howard & Johnson, 2004; Sezgin, 2012; Özbey, Büyüktanır, Türkoğlu, 2014). Bu bilgiler ışığında öğretmenlerin psikolojik dayanıklılığa sahip olmalarının hem kendileri hem de eğitimin niteliği açısından olumlu sonuçları olduğu ifade edilebilir.

Öğretmenlerin psikolojik dayanıklılığa sahip olmalarının olumlu yönlerinden biri de işten ayrılma ve işten ayrılma niyetini engelleyici bir etkiye sahip olmasıdır. Nitekim Beltman et al. (2011) psikolojik dayanıklılığın öğretmenlerin mesleklerinden niçin ayrıldıklarını anlamada önemli bir faktör olduğunu ileri sürmüşlerdir. Öğretmenlik, motivasyonu düşük öğrencilerin eğitimini sağlama, iş yükü fazlalığı, aile, öğrenci ve meslektaş tarafından değerlendirilme, rol belirsizliği ve yetersiz çalışma koşullarının bulunmasından dolayı çok stresli bir meslek olarak görülmektedir (Kyriacou, 2001). Öğretmenliğin stresli bir iş olması (Hargreaves, 2001), onların mesleklerinden ayrılmalarına ve ayrılma niyetlerinin oluşumuna neden olabilmektedir (Haberman, 2004). Psikolojik dayanıklılığın olumsuz ve stresli durumların üstesinden gelebilme kabiliyeti olması (Gu & Day, 2007) nedeniyle dayanıklılığa sahip öğretmenler karşılaştıkları ve stres oluşturan durumlarla baş edebileceklerinden mesleklerinden ayrılma niyeti oluşmayabilecektir. Dolayısıyla psikolojik dayanıklılık öğretmenlerin işlerinden ayrılma niyetlerine engel olabilecek bir faktör olarak görülebilir.

Öğretmenlerin mesleklerinden ayrılmalarında öğrenci disiplin problemleri, düşük öğrenci motivasyonu ve okul yönetiminden yetersiz destek alma gibi faktörler etkili olmaktadır (Ingersoll, 2001, 2003; Weiss, 1999). Bu faktörler öğretim etkinliklerini gerçekleştirebilmede sorun oluşturabilecektir. Bu sorunların üstesinden gelemeyen öğretmenler kendilerini başarılı görmeleri açısından olumsuz bir durum oluşturacaktır. Öğretmenlerin başarılı olduğu

duygusuna sahip olmaları da kariyerlerine ilişkin kararlarını etkilemektedir (Johnson & Birkeland, 2003). Psikolojik dayanıklılığa sahip öğretmenlerin performanslarını olumlu yönde etkilediği ve yeterlilik duygusunun dayanıklı öğretmenlerin bir özelliği olduğu düşünüldüğünde (Tait, 2008), öğretmenler öğretimi gerçekleştirme sürecinde karşılaştıkları güçlüklerle yönelik direnç gösterebilecek ve problemlerin çözümü için daha fazla çaba sergileme eğiliminde olacakları ifade edilebilir. Bunun aksine düşük dayanıklılığa sahip öğretmenler sorunların çözümü için yapacaklarının sınırlı olduğunu düşünecek ve bu yüzden güçlükleri ortadan kaldırmaya yönelik düşük düzeyde azimli şekilde çalışma eğilimi sergileyebileceklerdir. Sonuç olarak da güçlük ve problemlerle karşılaştıklarından direnç göstermeyen ve çözüm için fazla çaba harcamayan yani psikolojik dayanıklılığa sahip olmayan öğretmenler mesleklerinden ayrılmayı düşünebileceklerdir.

Psikolojik dayanıklılık ile öğretmenlerin işten ayrılma ve ayrılma niyetleri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik araştırmalarda psikolojik dayanıklılık ile işten ayrılma ve ayrılma niyeti arasında olumsuz ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır (Arnup & Bowles, 2010; Doney, 2013; Hong, 2012). Arnup ve Bowles (2016) psikolojik dayanıklılık düzeyleri düşük öğretmenlerin işlerinden ayrılma niyetlerinin yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Hong (2012) tarafından yapılan çalışmada ise mesleklerinde kalmayı tercih eden öğretmenler ile ayrılmayı seçen öğretmenlerin farklı psikolojik dayanıklılık düzeylerine sahip oldukları bulunmuştur. Psikolojik dayanıklılığa sahip olma düzeyleri düşük olan öğretmenler mesleklerinden ayrılma eğilimi göstermişlerdir (Hong, 2012). Bu araştırma sonuçlarına dayalı olarak psikolojik dayanıklılığın öğretmenlerin işlerinden ayrılma niyetleri üzerinde olumsuz yönde etkili olabileceği ifade edilebilir.

Öğretmenlerin niteliğinin eğitimin niteliğini doğrudan etkilediği düşünüldüğünde nitelikli öğretmenlerin meslekte kalmalarının gerekliliği anlaşılabilir. Öğretmenlerin işlerinden ayrılma niyetlerinin bulunmasının etkili şekilde çalışmalarını çok güçleştirebilir (Kurtulmuş ve Karabıyık, 2016). Dolayısıyla öğretmenlerin işlerinden ayrılma niyetlerinin oluşumuna engel olabilmek için neler yapılması gerektiğinin bilinmesi önemli görülebilir. Bu çalışma ile öğretmenlerin işten ayrılma niyetlerinin oluşumunda psikolojik dayanıklılığa sahip olmalarının etkisi incelenerek, işten ayrılma düşüncesinin gelişmesine engel olabilmek için dikkat edilmesi gereken bir faktörün ortaya çıkmasına katkı yapılabilecektir. Ayrıca alan yazında öğretmenlerin psikolojik dayanıklılık ile işten ayrılmaları arasındaki ilişki araştırılmasına rağmen sınırlı düzeyde işten ayrılma niyeti incelenmiştir. Türkiye’de ise öğretmenlerin işten ayrılma niyetleri ile psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişkiyi doğrudan inceleyen bir araştırmaya rastlanmamış, yalnız çok sınırlı şekilde psikolojik sermaye ile öğretmenlerin işten ayrılma niyetleri arasındaki

ilişkiyi araştıran çalışmalardan (Töremen & Demir, 2016) psikolojik dayanıklılık ile öğretmenlerin işten ayrılma niyetleri arasındaki ilişkiye yönelik bilgi edinilmiştir. Bu da bu konuda özellikle Türkiye alan yazınında bir boşluk olduğunu gösterebilir. Bu çalışma öğretmenlerin psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile işten ayrılma niyetlerini inceleyerek bu boşluğun doldurulmasına katkı yapabilir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Sınıf öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile işten ayrılma niyetleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

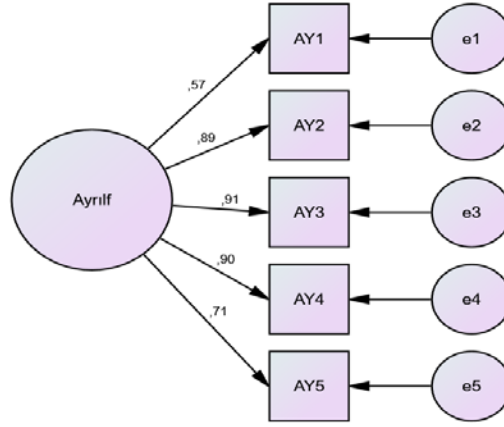
Bu çalışmanın verileri İstanbul Küçükçekmece ilçesinde görev yapan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 287 sınıf öğretmeninden elde edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin %53'ü kadın, %47'si ise erkektir. Öğretmenlerin % 82.2'si fakülte ve %17.8'i ise yüksek lisans eğitimi almışlardır. Öğretmenlerin %11.1'i 1-5 yıl, %18.3'ün 6-10 yıl, %23.3'ü 11-15 yıl, %27.5'i'nin 16-20 yıl ve %19.5'inin ise 21 yıl ve üzerinde mesleki kıdeme sahip oldukları tespit edilmiştir

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada, sınıf öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerine belirlemek için Smith et al. (2008) tarafından geliştirilen ve Doğan (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, öğretmenlerin işten ayrılma niyetlerini belirlemek için ise Conley ve You (2014) tarafından geliştirilen ve Cerit ve Özdemir (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanan işten ayrılma niyeti ölçeği kullanılmıştır.

İşten Ayrılma Niyeti Ölçeği: İşten Ayrılma Niyeti ölçeği 5 maddeden oluşmaktadır (örn: Ben aktif şekilde öğretmenliğin dışında başka bir iş arıyorum).

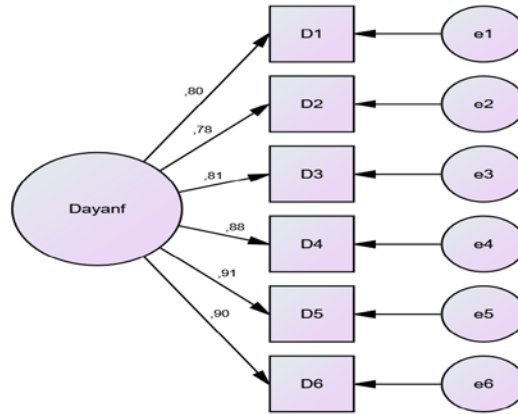
İşten Ayrılma Niyeti Ölçeğinin 5 madde ve tek boyuttan oluşan yapısının uygunluğunu belirleyebilmek için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA sonuçları ($X^2= 427.499$, $df=89$, $X^2/df= 4.80$, $RMSEA=.10$, $GFI=.95$, $CFI=.97$, $TLI=.94$, $NFI: .96$) İşten Ayrılma Niyeti Ölçeğinin 5 madde ve tek faktörlü yapısının uyum indeksinin kabul edilebilir olduğunu göstermiştir. Ölçekte yer alan maddelerin parametre değerleri .57 ile .91 arasında değiştiği belirlenmiştir. Sonuç olarak, İşten Ayrılma Niyeti Ölçeğinin tek faktörlü yapısının bu çalışmada geçerli bir yapı olduğu ortaya çıkmıştır.

Şekil 1: İştten Ayrılma Niyeti Ölçeğinin DFA Sonuçları

Ölçeğin güvenirlik çalışması için Cronbach alfa katsayısı tespit edilmiştir. Ölçeğin alfa değeri .88, madde toplam korelasyonunun ise .56 ile .87 arasında değiştiği bulunmuştur. Buna göre, ölçeğin iç tutarlılığının bulunduğu söylenebilir.

Psikolojik Sağlamlık Ölçeği: Sınıf öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerine ilişkin görüşlerini belirlemek için Smith et al. (2008) tarafından geliştirilen ve Doğan (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanan 6 maddeden oluşan Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği kullanılmıştır.

Şekil 1: Psikolojik Sağlamlık Ölçeğinin DFA Sonuçları

Psikolojik Sağlamlık Ölçeğinin yapı geçerliliği için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. DFA sonuçları ($X^2=25.319.953$, $df=9$, $X^2/df= 2.81$, $RMSEA=.08$, $GFI= .97$, $CFI=.98$ $NFI=.98$, $TLI=.98$) Psikolojik Sağlamlık Ölçeği'nin 6 maddeden oluşan yapısının uyum indeksinin iyi

olduğunu göstermiştir. Ölçekte yer alan maddelerin parametre değerlerinin .78 ile .91 arasında değiştiği belirlenmiştir. Sonuç olarak, Psikolojik Sağlamlık Ölçeği'nin tek faktör ve 6 maddeden oluşan yapısının bu çalışmada geçerli bir yapı olduğu ortaya çıkmıştır.

Psikolojik Sağlamlık Ölçeği'nin güvenilirlik düzeyini belirlemek için Cronbach alpha katsayısı, madde toplam korelasyonu kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach alpha değeri .93 ve madde toplam korelasyonu .77 ile .88 arasında değişmektedir. Bu sonuçlara göre Psikolojik Sağlamlık Ölçeği'nin iç tutarlılığının bulunduğu ifade edilebilir.

Verilerin Analizi

Sınıf öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerine ilişkin görüşleri ile işten ayrılma niyetlerini belirlemek için ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile işten ayrılma niyetleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson Korelasyon testi kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılığa sahip olma düzeylerinin işten ayrılma niyetleri üzerindeki etkisini tespit etmek amacıyla ise regresyon analizi yapılmıştır.

BULGULAR

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerine ilişkin görüşleri ile işten ayrılma niyetlerine ilişkin görüşleri yönelik aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 1'de verilmiştir. Aritmetik ortalama değerlerine göre, bu çalışmada konuyla ilgili bilgi alınan sınıf öğretmenlerinin orta düzeyde psikolojik dayanıklılığa sahip olduklarını düşündükleri bulunmuştur (\bar{x} : 3.07, ss: .71). Sınıf öğretmenlerinin orta düzeyde işten ayrılma niyetine sahip oldukları tespit edilmiştir (\bar{x} : 2.74, ss: .83).

Tablo 1. Sınıf Öğretmenlerinin Psikolojik Dayanıklılık Düzeyleri ile İşten Ayrılma Niyetlerine İlişkin Görüşleri

Değişkenler	Öğretmen	
	\bar{x}	ss
Psikolojik Dayanıklılık	3.07	.71
İşten Ayrılma Niyeti	2.74	.83

Sınıf öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile işten ayrılma niyetleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan korelasyon ve regresyon analizi sonuçları Tablo 2'de verilmiştir. Korelasyon analizi sonuçları sınıf öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile işten ayrılma niyetleri arasında anlamlı ve olumsuz bir ilişki olduğunu göstermiştir ($r = -.62$,

p = .000). Regresyon analizi sonuçları öğretmenlerin psikolojik dayanıklılığa sahip olma düzeylerinin işten ayrılma niyetleri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Psikolojik dayanıklılık öğretmenlerin işten ayrılma niyetlerine ilişkin varyansın %38.9'unu açıklamaktadır. Buna göre öğretmenlerin psikolojik dayanıklılığa sahip olmalarının işten ayrılma niyetlerinin önemli bir yordayıcısı olduğu ifade edilebilir.

Tablo 2. Psikolojik Dayanıklılık ile İşten Ayrılma Niyetine İlişkin Korelasyon ve Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	B	Stand. Hata	β	t	p	İkili r
Sabit	4.976	.170		29.247	.000	
Psikolojik Dayanıklılık	-.725	.054	-.624	-13.469	.000	-.62
R: .624; R ² : .389; F(1,285): 181.402; p < .01						

TARTIŞMA

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin orta düzeyde psikolojik dayanıklılığa sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Türkiye’de konuyla ilgili yapılan çoğu çalışmada öğretmenlerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin yüksek olduğu bulunurken (Akman, 2016; Altınkurt, Ertürk & Yılmaz, 2015; Büyükgöze & Kavak, 2017; Tösten, Arslantaş & Şahin, 2017), bazı araştırmalarda bu çalışmanın bulgusuyla benzer şekilde öğretmenlerin orta düzeyde psikolojik dayanıklılığa sahip oldukları bulunmuştur (Bozgeyikli & Şat, 2014; Ekin & Yarayan, 2017). Toplumların çocuklarının eğitime daha fazla özen göstermeye başlamasıyla yapılan çeşitli reform girişimleri öğretmenlerin üzerinde çevre baskısının ve iş yükünün artmasına yol açmıştır. Ayrıca öğretmenler sınıf içerisinde öğretim etkinliklerini gerçekleştirmenin yanında öğrencileri öğrenmeye motive etmeden istenilmeyen öğrenci davranışlarını önlemeye kadar çeşitli zorlu durumlarla uğraşmak durumunda kalmaktadırlar. Bununla birlikte eğitimi iyileştirmeye yönelik gerçekleştirilen reform girişimlerinden kaynaklanan hem öğretim etkinliklerinde hem de öğretmen rol ve beklentilerinde meydana gelen değişimlere uyum sağlamaları öğretmenlerden beklenmektedir. Bu durumlarda öğretmenlerin üzerinde önemli yükümlülükler getirmekte ve bununla baş edemeyen öğretmenlerde de stres ve tükenmişlik gibi olumsuzlukların oluşumuna yol açabilmektedir. Bu anlamda öğretmenlerin bu olumsuzlukların üstesinden gelebilme becerilerine sahip olmaları yani psikolojik dayanıklılıklarının bulunması

önemli görülebilir. Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin orta düzeyde psikolojik dayanıklılığa sahip olduklarının ortaya çıkması nispeten olumlu bir durum olarak görülebilir.

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin ortalamanın üzerinde işten ayrılma niyetine sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin işten ayrılma ve ayrılma niyetlerinin özellikle gelişmiş ülkelerde yüksek olması önemli bir eğitimsel sorun olarak görülmektedir. Türkiye’de ise konuyla ilgili yapılan çalışmaların sonuçları birbiriyle tutarlılık göstermemektedir. Bazı çalışmalarda bu araştırmanın bulgusunun aksine öğretmenlerin işten ayrılma niyetlerinin düşük olduğu bulunurken (Kurtulmuş & Yiğit, 2016; Uştu & Tümkaya, 2017), bazı çalışmalarda bu bulguyu destekler şekilde öğretmenlerin ortalamanın üzerinde işten ayrılma niyetine sahip oldukları bulunmuştur (Töremen & Demir, 2016; Yüksel & Yüksel, 2014). İşten ayrılma niyetine sahip olan çalışanların verimliliklerinin daha düşük olduğu ve meslektaşlarının motivasyon ve çabalarını olumsuz şekilde etkilemektedir (Tett & Meyer, 1993). Bu bakımdan öğretmenlerin işten ayrılma niyetlerinin bulunması öğretimin etkili şekilde gerçekleştirilmesi açısından sorun oluşturabilecektir. Bu nedenle öğretmenlerin işten ayrılma niyetlerinin önlenmesi gereken bir durum olduğu ifade edilebilir. Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin işten ayrılma niyetlerinin ortalamanın üzerinde olması dikkat edilmesi gereken bir durum olarak görülebilir.

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile işten ayrılma niyetleri arasında olumsuz bir ilişki olduğu ve dayanıklılığın işten ayrılmanın önemli bir yordayıcısı olduğu ortaya çıkmıştır. Eğitim ile ilgili olmayan alan yazında yapılan çalışmalarda bu araştırmanın bulgusunu destekler şekilde psikolojik dayanıklılık ile işten ayrılma niyeti arasında olumsuz ilişki olduğu bulunmuştur (Erkuş & Fındıklı, 2013; Taşlıyan & Hırlak, 2013; Turgut, Bitmiş & Sökmen, 2013). Öğretmenler üzerinde yapılan çalışmada bu bulgunun aksine psikolojik dayanıklılık ile işten ayrılma niyeti arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (Töremen & Demir, 2016). Yurtdışı alan yazında ise öğretmenlerin psikolojik dayanıklılığının öğretmenlerin mesleklerinde kalmayı tercih etmelerinde olumlu yönde katkı yapan bit faktör olduğu ortaya çıkmıştır (Doney, 2013; Howard & Johnson, 2004; Tait, 2008). Öğretmenlerin işten ayrılmalarına öğrenci disiplin problemleri, iş yükü fazlalığı, kaynakların sınırlılığı, çevresel baskıların fazlalığı ve öğretimin stresli ve karmaşık bir iş olması gibi faktörler neden olmaktadır. Dayanıklı öğretmenler stresli sınıf ve okul çevresinde olumlu şekilde tepki verme, sıkıntılı öğrencilerle çalışmak için etkili stratejileri kullanabilme (Gu & Day, 2007; Tait, 2008), öğretim sürecinde karşılaştıkları güçlüklerin üstesinden gelebilme kabiliyetine sahiptirler (Tugade & Fredrickson, 2004). Öğretmen dayanıklılığı, öğretmenlerin zorlayıcı koşullara ve

yenilenen aksaklıklara rağmen öğretime ve öğretim uygulamalarına olan bağlılıklarını sürdürmelerini sağlayan bir nitelik olarak görülmektedir (Brunetti, 2006). Mesleklerini gerçekleştirme sürecinde karşılaştıkları olumsuz durumlara yönelik olarak öğretmenlerin farklı tepkiler vermelerinde onların psikolojik dayanıklılık düzeyleri etkili olmaktadır (Hong, 2012). Tait (2008) öğretmenlerin tutulmasında dayanıklılığı oluşturma'nın katkı yaptığını belirtmiştir. Bu açıdan öğretimin niteliği ve öğretmenlerin performanslarını olumsuz yönde etkileme olasılığı bulunan işten ayrılma niyetinin önlenmesinin gerekli olduğu ifade edilebilir. Bu bulguya sayılı olarak öğretmenlerin işten ayrılma niyetlerinin engellenmesinin yollarından birinin psikolojik dayanıklılıklarının artırılması olduğu ileri sürülebilir.

Öneriler

Bu çalışmada elde edilen sınıf öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılıkları ile işten ayrılma niyetleri arasında olumsuz ilişki olduğu bulgusuna dayalı olarak öğretmenlerin işten ayrılma niyetlerinin oluşumunu engel olabilmek için psikolojik dayanıklılıkları geliştirilebilir. Bunun için öğretmenlerin mesleki açıdan gelişmelerini sağlayabilecek olan okulda sürekli olarak çalıştay veya konferanslar düzenleme gibi etkinliklerde bulunulabilir.

Öğretmenlerin olumsuzluklarla karşılaştıklarında bunların üstesinden gelebilmelerine katkı yapacak olan stratejiler konusunda bilgilendirilmeleri sağlanabilir.

Öğretmenlerin stresli durumlarla baş edebilmeleri için stresle bağ etme stratejilerini kullanabilmelerine yönelik eğitimler verilebilir.

KAYNAKÇA

Akman, Y. (2016). Öğretmenlerin psikolojik sermaye algılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 268-277.

Altinkurt, Y., Ertürk, A. & Yılmaz, İ. (2015). Öğretmenlerin psikolojik sermayeleri ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki. *Journal of Teacher Education and Educators*, 4 (2), 166-187.

Arnup, J. & Bowles, T. (2016). Should I stay or should I go? Resilience as protective factor for teachers' intention to leave the teaching profession. *Australian Journal of Education*, 60(3), 229-244.

Beltman, S., Mansfield, C. & Price, A. (2011). Thriving not just surviving: A review of research on teacher resilience. *Educational Research Review*, 6, 185-207.

Brunetti, G. J. (2006). Resilience under fire: perspectives on the work of experienced, inner city high school teachers in the United States. *Teaching and Teacher Education*, 22(7), 812-825.

- Bozgeyikli, H. & Şat, A. (2014). Öğretmenlerde psikolojik dayanıklılık ve örgütsel vatandaşlık davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi: özel okul örneği. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 3 (5), 172-191.
- Büyükgöze, H. & Kavak, Y. (2017). Algılanan örgütsel destek ve psikolojik sermaye ilişkisi: Lise öğretmenleri örneğinde bir inceleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 23(1), 1-32.
- Castro, A.J., Kelly, J. & Shih, M. (2010). Resilience strategies for new teachers in high-needs areas. *Teaching and Teacher Education*, 26, 622–629.
- Cerit, Y. & Özdemir, T. (2015) Sınıf öğretmenlerinin iş yükü algıları ile işten ayrılma niyetleri arasındaki ilişki. *International Journal of Human Science*, 12(2), 626-637.
- Conley, S., & You, S. (2014). Role stress revisited: Job structuring antecedents, work outcomes, and moderating effects of locus of control. *Educational Management Administration & Leadership*, 42(2), 184-206.
- Day, C., & Gu, Q. (2009). Veteran teachers: Commitment, resilience and quality retention. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 15(4), 441-457.
- Day, C. & Hong, J. (2016). Influences on the capacities for emotional resilience of teachers in schools serving disadvantaged urban communities: Challenges of living on the edge. *Teaching and Teacher Education*, 59,115-125.
- Doğan, T. (2015). Kısa psikolojik sağlık ölçeği'nin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 3(1), 93-102.
- Doney, P.A. (2013). Fostering resilience: A necessary skill for teacher retention. *Journal of Science Teacher Education*, 24(49), 645-664.
- Ekin, A. & Yarayan, Y.E. (2017). Farklı branştaki öğretmenlerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası 9. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi, 19-22 Ekim, Antalya*.
- Erkuş, A. & Afacan Fındıklı, M. (2013). Psikolojik sermayenin iş tatmini, iş performansı ve işten ayrılma niyeti üzerindeki etkisine yönelik bir araştırma. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 42 (2), 302-318.
- Flores, M. A. (2006). Being a novice teacher in two different settings: Struggles continuities and discontinuities. *Teachers College Record*, 108, 2021-2052.
- Gu, Q. & Day, C. (2007) Teachers resilience: A necessary condition for effectiveness. *Teaching and Teacher Education*, 23, 1302–1316.
- Haberman, M. (2004). Can star teachers create learning communities? *Educational Leadership*, 61(8), 52–56
- Hargreaves, A. (2001). Emotional geographies of teaching. *Teachers College Record*, 103(6), 1056–1080.

- Hong, J.Y. (2012). Why do some beginning teachers leave the school and others stay? Understanding teacher resilience through psychological lenses. *Teachers and Teaching*, 18(4), 417-440.
- Howard, S., & Johnson, B. (2004). Resilient teachers: Resisting stress and burnout. *Social Psychology of Education*, 7, 399-420.
- Ingersoll, R. M., & Smith, T. M. (2003). The wrong solution to the teacher shortage. *Educational Leadership*, 60(8), 30-33.
- Ingersoll, R. (2001). Teacher turnover and teacher shortages: An organizational analysis. *American Education Research Journal*, 38, 499-534.
- Johnson, B., & Brown, B. (2013). Critically re-conceptualising early career teacher resilience. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 34(5), 703-715.
- Johnson, S., & Birkeland, S. (2003). Pursuing a 'sense of success': New teachers explain their career decisions. *American Educational Research Journal*, 40(3), 581-617.
- Kurtulmuş, M. & Yiğit, B. (2016). İşe yabancılaşmanın öğretmenlerin işten ayrılma niyetine etkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(3): 860-871.
- Kyriacou, C. (2001). Teacher stress: Directions for future research. *Educational Review*, 53(1), 27-35.
- Liu, S., & Onwuegbuzie, A.J. (2012). Chinese teachers' work stress and their turnover intention. *International Journal of Educational Research*, 53, 160-170.
- Mansfield, C.F. & Beltman, S. & Broadley, T. & Weatherby-Fell, N. (2016). Building resilience in teacher education: An evidenced informed framework. *Teaching and Teacher Education*, 54, 77-87.
- Masten, A., Best, K., & Garmezy, N. (1990). Resilience and development: Contributions from the study of children who overcome adversity. *Development and Psychopathology*, 2, 425-444.
- Oswald, M., Johnson, B., & Howard, S. (2003). Quantifying and evaluating resilience-promoting factors: Teachers' beliefs and perceived roles. *Research in Education*, 70, 50-64.
- Özbey, S., Büyüktanır, A., & Türkoğlu, D. (2014) An investigation of preservice pre-school teachers' resilience skills. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 116, 4040 – 4046.
- Qureshi, M.I., Iftikhar, M., Abbas, S.G., Hassan, U., Kahn, K., & Zaman, K. (2013). Relationship between job stress, workload, environment and employees turnover intentions: What know, what should we know. *World Applied Sciences Journal*, 23(6), 764-770.
- Ronfeldt, M., Loeb, S. & Wyckoff, J. (2013). How teacher turnover harms student achievement. *American Educational Research Journal*, 50(1), 4-36.
- Sezgin, F. (2012). İlköğretim okulu öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20 (2), 489-502.
- Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. (2011). Teacher job satisfaction and motivation to leave the teaching profession: Relations with school context, feeling of belonging, and emotional exhaustion. *Teaching and Teacher Education*, 27, 1029-1038.

- Smith, B. W., Dalen, J., Wiggins, K., Tooley, E., Christopher, P., & Jennifer Bernard, J. (2008). The brief resilience scale: Assessing the ability to bounce back. *International Journal of Behavioral Medicine*, 15, 194–200.
- Tait, M. (2008). Resilience as a contributor to novice teacher success, commitment, and retention. *Teacher Education Quarterly*, 35(4), 57-76.
- Taşlıyan, M. & Hırlak, B. (2016). Otantik liderlik, psikolojik sermaye, işten ayrılma niyeti ve çalışan performansı arasındaki ilişki: Hemşireler üzerinde bir araştırma. *Akademik Bakış Dergisi*, 56, Temmuz – Ağustos, 92-115.
- Tett, R.D. & Meyer, J.P. (1993). Job satisfaction, organizational commitment, turnover intention, and turnover: Path analyses based on meta-analytic findings. *Personnel Psychology*, 46, 259-293.
- Tiplic, D., Brandmo, C. & Elstad, E. (2015). Antecedents of Norwegian beginning teachers' turnover intentions. *Cambridge Journal of Education*, 45(4), 451-474.
- Töremen, F. & Demir, S. (2016). Sahip oldukları psikolojik sermayenin öğretmenlerin işten ayrılma niyetleri üzerindeki etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (34), 166-179.
- Tösten, R., Arslantaş, H. & Şahin, G. (2017). Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermayelerinin tükenmişliğe etkisi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 726-744.
- Troman, G. (2008). Primary teacher identity, commitment and career in performative school cultures. *British Educational Research Journal*, 34(5), 619-633.
- Tugade, M.M. & Fredrickson, B.L. (2004). Resilient individuals use positive emotions to bounce back from negative emotional experiences. *Journal of Personality and Social Psychology*, 86(2), 320-333.
- Turgut, H., Bitmiş, G., Sökmen, A. (2013). Psikolojik Dayanıklılığın İşten Ayrılma Niyeti Üzerine Etkisi: Kamu Kurumu Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. 12. Ulusal İşletmecilik Kongresi, 2-4 Mayıs, Muğla.
- Uştu, H. & Tümkaya, S. (2017). Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Bağlılık, İşten Ayrılma Niyeti ve Bazı Sosyo-Demografik Özelliklerinin Örgütsel Bağlılığı Yordama Düzeylerinin İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 16(3), 1262-1274.
- Weiss, E.M. (1999). Perceived workplace conditions and first-year teachers' morale, career choice commitment, and planned retention: A secondary analysis. *Teaching and Teacher Education*, 15(8), 861–879.
- Yüksel, H., & Yüksel, M. (2014). İş doyumunu ile işten ayrılma düzeyi arasındaki ilişki: İlköğretim öğretmenleri üzerinde bir uygulama. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(32), 559-572.